

ÅRSMELDING 2022

DAVVI ÁLBMOGIID GUOVDDÁŠ
SENTER FOR NORDLIGE FOLK
CENTER OF NORTHERN PEOPLES

ÅRET 2022

Davvi álbmogiid guovddáš / Senter for nordlige folk har også i 2022 hatt en god og bred aktivitet, der formålet har vært å fremme sjøsamisk språk, kultur og tradisjon.

Etter vår oppfatning er dette formålet viktigere enn noen gang; nettopp fordi den samiske identiteten fortsatt er under sterkt press.

Det å være en samisk aktør som oss - lokalt, nasjonalt og internasjonalt- kan medvirke til å dempe nettopp dette presset og slik bidra til en sterkere og bredere kulturforståelse i samfunnet. Dette blir det viktig å ha fokus på også i fremtiden.

Vårt sjøsamiske kjøkken er en sentral del av vår kulturformidling. Å løfte den sjøsamiske mattradisjonen handler om å ivareta vår kulturarv, og gjennom matlaging tar vi også vare på det samiske språket. En viktig kulturbærer er vårt årlige arrangement Etegildet, hvor det serveres kortreist tradisjonsmat fra vårt område.

Matkulturen vår viser seg også å være viktig i et beredskaps øyemed.

Davvi álbmogiid guovddáš / Senter for nordlige folk har i løpet av 2022 arrangert og deltatt på flere viktige og store arrangementer.

Et av de store øyeblikkene i 2022 var da 24 gjenstander fra Bååstede-prosjektet kom tilbake til regionen. Høsten 2022 startet vi også arbeidet med å lage en ny utstilling i vårt museum som skal huse blant annet Bååstede-gjenstandene. Dette prosjektet kan realiseres takket være Sametingets store velvilje.

Det er gledelig å se at vi stadig når ut til nye målgrupper i vår region. Vi har hatt en økning i antall besøk av skoler i 2022. Dette er en viktig satsning der vi får formidlet kunnskap om vår sjøsamiske kulturarv til den yngre generasjon.

Vår digitale satsning har også hatt godt besøk i 2022.

Davvi álbmogiid guovddáš / Senter for nordlige folk vil rette en stor takk til alle brukere, samarbeidspartnere og støttespillere for det gode samarbeidet i 2022.

Dearvvuodaiguin / Med vennlig hilsen

Svein O. Leiros

Beaivválašjodiheddji / Daglig leder

OM DÁG:

Davvi álbmogiid guovddáš OS /
Senter for nordlige folk AS (DÁG)
er et aktivt samisk kulturhus og
urfolkssenter med Sápmi og
nordområdene som arbeidsområde.

Senteret ble etablert i 2009, og
skal formidle samisk og nordlige folks
kulturer på regionalt, nasjonalt og
internasjonalt nivå.

DÁG eier og driver
Samtidsmuseet for nordlige folk.

Selskapet har ambisjon om å være
en aktør i den nasjonale nordområde-
strategien, med særlig ansvar for
formidling av kunnskap om nordlige urfolk.

Eierne av selskapet er
Sametinget,
Troms og Finnmark fylkeskommune,
Gáivuona suohkan / Kåfjord kommune,
Riddu Ridđu Searvi og
andelshavere i tidligere
Ája Samisk senter.

*«Vårt formål er
å utvikle, ivareta og fremme
samisk, urfolks-
og nordlige folks kulturer
med utgangspunkt
i det sjøsamiske»*

(Fra selskapets stiftelsesdokument § 3)

EIERNE:

Styret i DÁG har i år hatt bytte av 1 fast styremedlem og ingen vararepresentanter. Det er avholdt 4 ordinære styremøter hvor det er behandlet 32 saker.

Styret i DÁG består av:

- Torjer Olsen, styreleder (valgt for Troms fylkeskommune)
- Anja Salo (valgt for Sametinget)
- Hans Arne Nordeng (valgt for Riddu Riddu Festivála)
- Odd Kr. Solberg (valgt for private eiere)
- Karin Karlsen (valgt for Kåfjord kommune)

Varamedlemmer:

- Gunn Anita Jakobsen (valgt for Sametinget)
- Per Ivan Vatne (valgt for Riddu Riddu)
- Marianne Olsen (valgt for Troms fylkeskommune)
- Anne Lise Fredlund (valgt for private eiere)
- Gunn Andersen (valgt for Kåfjord kommune)

Selskapet har i stor grad klart å oppnå målene som ble satt for 2022 og det økonomiske resultatet viser god styring av selskapet.

Styret vurderer at den økonomiske situasjonen og utviklinga i selskapet er tilfredsstillende.

ØKONOMI:

Selskapets årsresultat for 2022 ble kr -37 687.

Selskapets egenkapital utgjør kr 17 743 653.

Selskapets langsiktige gjeld er 1 327 613.

Selskapet får grunntilskudd fra Sametinget over postene "tilskudd til samiske kulturhus" og "tilskudd til samiske museum". Selskapet får også tilskudd til samiske kulturhus fra Troms og Finnmark fylkeskommune.

Egeninntekter er knyttet til utleie av lokaler og utstyr, møte- og arrangementsvirksomhet.

DM Consult AS er engasjert som regnskapspartner. Enter Revisjon Hålogaland AS er selskapets revisor.

Styret vurderer at forutsetninger for fortsatt drift er til stede.

DAGLIG DRIFT:

ADMINISTRASJON OG ANSATTE:

Selskapets administrasjon er lokalisert til selskapets lokaler i Manndalen.

Selskapet har syv faste ansatte fordelt på:

- Daglig leder 100 %
- Seniorrådgiver 100 %
- Driftsleder 100 %
- Museumsleder 100 %
- Renholder 100 %
- Kommunikasjonsansvarlig 100 %
- Kjøkkensjef 100 %

Kommunikasjonsansvarlig har permisjon frem til sommeren 2023. Det er ansatt en i et vikariat for denne stillingen.

Selskapet har hatt medarbeidere på deltid i enkeltprosjekter, og har brukt tilkallingshjelp i forbindelse med større arrangementer. Det har også vært utplassert en praksiselev hver onsdag frem til sommeren 2022.

LIKESTILLING:

Selskapet etterstreber en god kjønnsbalanse i hele organisasjonen. Selskapets syv heltidsansatte teller 4 kvinner og 3 menn.

Blant faste og varamedlemmer i selskapets styre er det 50 % kvinner og 50 % menn.

SYKEFRAVÆR:

Selskapet har lavt sykefravær.

MARKEDSFØRING:

Selskapet har 2 nettsider; *www.nordligefolk.no* og *www.senterfornordligefolk.no*

Sidene er på norsk, samisk, engelsk og noen sider er på kvensk.

Vi har fått tilbakemelding fra skoler og universitet om at innholdet på *nordligefolk.no* brukes i undervisning.

SENTRALE NETTSTEDSDATA NORDLIGEFOLK.NO 2022:

Antall sidevisninger: 190 858

Brukere: 90 379

Topp 3 saker 2022:

1: *Om sagn og myter*

2: *Om joik*

3: *Om huldra*

Topp 3 land som søker opp nettsiden:

1: *Norge*

2: *Sverige*

3: *USA*

Det er betydelig økt bruk av nettsidene rundt samenes nasjonaldag.

Våre arrangementer markedsføres gjennom kampanjer på Facebook, hjemmesider, Instagram, plakater, e-post og pressemeldinger. Det er også annonsert via annonser på web og papir.

DÁG har også en egen YouTube-kanal hvor egenproduserte videoer er lagt ut.

ANDRE SOSIALE MEDIER:

INSTAGRAM:

Følgere: 1140

Kjønnsfordeling:

Kvinner: 71 %

Menn: 29 %

Flest følgere bor i:

Tromsø

Kåfjord

Oslo

FACEBOOK:
SENER FOR
NORDLIGE FOLK

Følgere: 3 197

Kjønnsfordeling:

Kvinner: 71 %

Menn: 29 %

Flest følgere bor i:

Tromsø

Kåfjord

Oslo

FACEBOOK:
NORDLIGE
FOLK

Følgere: 2 789

Kjønnsfordeling:

Kvinner: 74,3 %

Menn: 25,7 %

Flest følgere bor i:

Tromsø

Oslo

Kåfjord

DRIFT OG BYGG:

DÁG besitter i dag en bygningsmasse på 2500 m2. Lokalene benyttes som kontorareal, kjøkken, kafé, museumsutstillinger, senterbutikk, skiftende utstillinger, kultursal, bibliotek, møtelokaler og ungdomsklubb.

I 2022 ble det installert elektronisk låsesystem på alle hoveddører. Dette ble muliggjort av et ekstratilskudd fra Sametinget.

NRK Sápmi har avsluttet leieforhold av kontorlokaler.

I september ble ombygging av museum startet opp. Utstillingsdesignerne Joar Nango, Eystein Talleraas, Martijn in 't Veld og Robert Julian Hvistendahl har fått oppdraget med å gi utstillingen form og elementer.

Utstillingen tar utgangspunkt i de kulturhistoriske gjenstandene som er tilbakeført fra Norsk folkemuseum og Kulturhistorisk museum. Åpningen blir medio 2023.

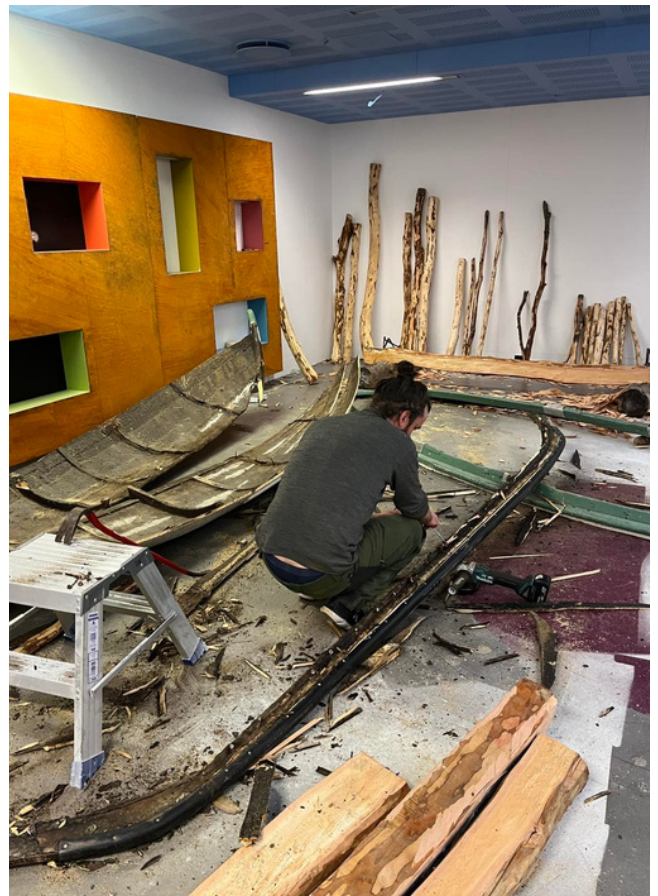

Foto: Ørjan Marakatt Bertelsen

SJØSAMISK KJØKKEN

Vår sjøsamiske mattradisjon er en viktig del av vår kulturformidling. Vi anser den mangfoldige matkulturen i vårt område som helt unik, og det er viktig at kunnskap om denne tas vare på og formidles til flere. Fjellene, havet og skogen i regionen vår gir oss råvarer av ypperste kvalitet.

Vårt kjøkken bidrar til at flere får kjennskap til lokale retter som blodpølse, sauhau, boknafisk, flatbrødmølja og rognbollesuppe.

Ukentlig serverer vårt kjøkken mat til ulike arrangementer som foregår på huset. Det tilbys også catering. Hver uke har ansatte på Senter for nordlige folk mulighet til å kjøpe varm lunsj.

Det planlegges bygging av eget tørkeri i 2023.

SAMARBEID:

For å kunne oppfylle vårt formål om å utvikle, ivareta og fremme samisk, urfolks- og nordlige folks kulturer er samarbeid med andre instanser en viktig del av selskapets arbeid. Gode samarbeidspartnere gjør det mulig å nå ut til flere og det gir oss økt kunnskapsgrunnlag.

I 2022 samarbeidet vi blant annet med Riddu Riđđu Festivála om den nyopprettede Buošši-prisen som skal hedre personer, lag eller foreninger som har jobbet for å synliggjøre sjøsamisk språk og kultur. Prisen ble delt ut på Riddu Riđđu Festivála 2022, og årets vinner ble Bjørg Fossli. Prisen er tenkt å bli en årlig utmerkelse.

Verdensdagen for psykisk helse ble markert via et samarbeid mellom DÁG, Kåfjord kommune og Riddu Riđđu Festivála. Filmen "Tystnaden i Sápmi" ble vist med en påfølgende panelsamtale og artisten Lávre spilte en intimkonsert i Nisga'a huset.

Det er også årlig samarbeid om arrangementene Giellavahkku/samisk språkuke og Samisk uke innad på senteret. Her er faste samarbeidspartnere Giellasiida- Samisk språksenter i Kåfjord og Riddu Riđđu Festivála.

DÁG hadde også samarbeid med Nord Troms museum om åpningen av utstillingen "Så kom dem og stjal hesjestrengan våres" Folkeminne og fordommer mot romani/tater i Nord-Troms. Her holdt representanter fra Taternes landsforening foredrag, det var musikalske innslag samt omvisning i utstillingen.

DÁG har også bidratt med faglig innhold til Riddu Riđđu sitt delegatprogram, samt kurs i saging, kløyving og barking av ved på Riddu Riđđu sin barnefestival.

DÁG har sittet i juryen til "Hjemmeresidens-stipendet" til Samfunnsløftet, Sparebank 1 Nord-Norge

PROSJEKTER 2022:

PERMANENT UTSTILLING NILS ASLAK VALKEAPÄÄ:

DÁG har videreført arbeidet med etablering av permanent utstilling for Nils Aslak Valkeapää. Prosjektet er blitt oppdatert med fullverdig prosjektbeskrivelse og revidering av budsjettet. Kostnadene for utbygging av utstillingsareal og magasin, samt kontorutleiedel er beregnet til 42,8 mill, men må ytterligere oppdateres. Sametinget har våren 2022 signalisert at de ikke har behov for å øke sin kontorkapasitet, noen som nødvendiggjør er ytterligere revisjon av prosjektet og nedskalering av arealet.

NY FAST UTSTILLING:

Arbeidet med ny fast utstilling med utgangspunkt i de tilbakeføre kulturhistoriske gjenstandene fra Norsk folkemuseum (Bååstedeprojektet), har tatt store steg i 2022. Finansieringa er på plass med en ramme på 3,9 mill, med midler fra Sametinget. Prosjektering av et klimaregulering utstillingsrommet er ferdigstilt og designet og innholdet er jobbet videre med. Mii utstillinga ble demontert i august og arbeidet med klargjøring av utstillingsrommet startet opp i oktober. Den nye utstillinga har et mål om å åpne i juli 2023. DÁG tar del i forskningssamarbeidet "Dutkan Davvin", der DÁG sitt bidrag i prosjektet er utviklinga av den nye utstillinga.

RESTAURERINGSPLAN FOR NILS BIERA HYTTA:

DÁG har igangsatt og ferdigstilt rapport, budsjett og plan for restaurering av Nils Biera hytta ved Guloas. Hytta ble oppført i 1972 i forbindelse med neddemminga av Guolásvávri, som erstatning for hytta som ble rammet av oppdemminga. Dagens eiere er etterkommerne av Skárfvaggi siidaen. Det vurderes om prosjektet skal videreføres med restaurering. Prosjektet er utført med støtte fra Sametinget.

NFORMASJONSSKILT VED SABETJOHK:

DÁG har utarbeidet prosjektbeskrivelse, søkt støtte og fått finansiert prosjektet Infoskilt Sabetjohk. Formålet er å utarbeide og sette opp skilt som forteller den kulturhistoriske bruken av området, den reindriftsamiske bruken og sameksistensen med de fastboende. Prosjektet har som mål å ferdigstilles i 2023, og er støttet av Sametinget.

MUSEUMSAVDELINGEN:

Museumsavdelingen har startet opp det fysiske arbeidet med fornying av basisutstilling ved DÁG, høsten 2022. Den faste utstillingen mii stengte og er montert ned, gjenstandene er magasinerte og lagret. Vi har også flyttet lagret med gjenstander og arkivmateriale etc. til foreløpig oppbevaring i NRK Sápmis lokaler.

Når det gjelder samlingsforvaltning er det i dag en bra oversikt over gjenstander i DÁGs eie. Dokumentasjonsarbeidet har bl. annet bestått av å ivareta dokumentasjon omkring mii utstillingen, dokumentasjon av grenetradisjonen, og å få dokumentert fortellinger omkring Marj-Ingers liv og virke i Kjerringdalen.

Det er gjennomført 5 utstillinger, herav 1 i samarbeid med Riddu Riđđu festivála, og 1 i samarbeid med Nord Troms museum.

SAMLING OG ARKIV:

Den store endringen i Davvi álbmogiid guovddáš / Senter for nordlige folks gjenstandssamling er at vi, 26.09.2022, fikk tilbakeført 23 av 24 gjenstander fra Norsk Folkemuseum, i Bååstedeprojektet. De ble utstilt under samisk språkuke 24-29.10.2022, slik at publikum fikk anledning til å studere gjenstandene. I samlingen finnes en tradisjonell torvgamme og en tradisjonell bealjegoahti med lavvuduk laget av grener.

Vi har ansvar å formidle og vedlikeholde Sjabakkenhuset, og formidlingsansvar for kulturlandskap som skiltet kultursti i Čáhput/ Svartskogen.

Prosjektet med å ta vare på DÁG`s arkiv er avsluttet i 2022, men det er ikke systematisert og digitalisert. DÁG har nå et papirbasert arkivmateriale som er grovt sortert, og et mer omfattende digitalt arkivmateriale som består av tekstbasert materiale, fotografier, lydintervju og film, der innholdet favner de fleste områder innenfor lokal ressursutnyttelse og spesielle lokale kulturtrekk.

Dette arkivmaterialet inneholder også digital samtidsdokumentasjon av utstillinger, arrangement, prosjekt og annen virksomhet arrangert av Davvi álbmogiid guovddáš/ Senter for nordlige folk, Riddu Riđđu festivála og andre.

Det kreves gode løsninger for digital arkivering, som i tillegg til digital kompetanse, forutsetter opplæring i arkivfaglig kompetanse og kunnskap om dokumentasjonsforvaltning, systematisk tilnærming til arkiv- og dokumentasjon, personvern, lovverk og etikk.

I videre arbeid med forvaltning av materiell og immateriell kulturarv er det nødvendig at det utarbeidedes planer som dekker innsamling, registrering/katalogisering, bevaring, sikring og digitalisering.

PROSJEKTER:

Oppgradering av basisutstilling:

Arbeidet med fornying av den nye basisutstillinga ved DÅG er igangsatt i 2022. ETA-NANGO, Joar Nango og hans team er engasjert til arkitektprosjektering for ombygging og utstillingsdesign. De repatrierte bååstedegjenstandene skal være sentrale og bærende i utstillinga. Det er også satt i gang planlegging av nytt magasin/ lagerlokale.

Kontekst Bååstedegjenstander:

I 2022 er prosjektet: Prosjektbasert arbeid med innsamling, dokumentasjon, bevaring og formidling av Bååstedematerialet, gjennomført.

I første omgang ble områdene gjenstandene opprinnelig hører til, kartlagt. Dette er et komplekst arbeide da områdene har helt andre samfunnsmessige strukturer i dag, enn da gjenstandene ble innsamlet. Dette vil i mange tilfeller bety å undersøke spesifikke sjøsamiske- og reindriftsamiske kulturmiljø som er blitt borte eller lever videre i endret form. Med utgangspunkt i de enkelte kulturhistoriske gjenstandene, er hensikten å finne mest mulige opplysninger som kan belyse materielle og immaterielle kunnskaper, befolkningsgrupper og levekår på aktuelle boplasser og kulturmiljø.

I forbindelse med DÅG's nye basisutstilling fortsetter arbeidet med kontekstualisering av de kulturhistoriske gjenstandene. Om mulig vil vi fysisk oppsøke områdene der gjenstandene opprinnelig hører hjemme, og å finne fram til resurspersoner som har opplysninger og/eller fortellinger omkring gjenstandene. Høsten 2022 var vi i Helligskogen, Storfjord på feltarbeid. Prosjektet ble støttet av Kulturrådet.

Dutkan Davvin:

Dutkan Davvin (Forskning i nord) er et 3-årig prosjekt der forskningsgruppen består av museene i Troms og Finnmark fylke.

Prosjektet retter oppmerksomhet på områder der man kan samarbeide om tematikker knyttet til samlingene, og hvordan disse gjøres relevante i vår tid gjennom formidling.

I dag er 10 museer med i prosjektet som hadde oppstartskonferanse 22-24. 2022, i tillegg er det avholdt 2 digitale samlinger/ workshops i 2022. I prosjektet jobber jeg med teoretisering omkring Bååstedegjenstandene og ny basisutstilling, som også kan bli grunnlag til en katalog.

Prosjektet er støttet av Kulturrådet og Troms og Finnmark fylkeskommune.

Dávvirat Duiskkas:

Prosjektet Dávvirat Duiskkas/ Gjenstander i Tyskland skal gi oversikt over samiske samlinger i tyske museer, knytte sammen innsamlingshistorikk og gjenstandsspesifikk kunnskap, samt lede til økt kompetanse i både tyske kulturarvsinstitusjoner og samiske museer.

Stortinget har bevilget 2 mill. kr i 2021 gjennom Kulturdepartementets (KUDs) budsjettproposisjon til prosjektet.

DÁG, museumsavdelingen, har deltatt på digitale møter i prosjektet, og hatt besøk av prosjektleder Catrine Baglo. Vi var med på prosjektets første besøk til museer Tyskland 10 – 14.10.2022.

Marj-Inger Foto:Jan Güettler

Márj-Inger huset:

I forbindelse med restaurering av Márj-Inger huset har vi i 2022 registrert inventaret i huset i Kjerringdalen. Tor Nilsen har jobbet med dokumentasjon av Mar-Ingers liv og virke, gjennom foto og opptak av muntlige fortellinger fra folk som kjente henne.

I forbindelse med dette arbeidet har vi besøkt Samisk Arkiv i Kautokeino, der vi fikk tilgang til fotografier og manuskript etter Jan Güettler og hans besøk i Kjerringdalen i 1936 og 1939.

ARTIKLER:

I 2022 har leder ved museumsavdelingen publisert to artikler:

«*Den samiske oppstadveven*». I *Tenkende hender*.

Tromsø husflidslag 1922-2022. Red. Åsa Elstad. Orkana 2022.

"Slow and Indigenous approaches to teaching textile arts".

Authors: Associate Director Lorrie Miller (University of British Columbia), Museum Director Kjellaug Isaksen (senterfornordligefolk.no), Executive Director Rebecca Burgess (Fibershed), Research Professor Ingun Grimstad Klepp (Consumption Research Norway/Oslo Metropolitan University), Editor Tone Skårdal Tobiasson (nicefashion.org). I *Slow and Indigenous approaches to teaching textile arts*. Palgrave MacMillan 2022

KURS:

Deltagelse på fotoetikkseminar og primusworkshop i regi av Samisk Museumslag, Kirkenes 30.08- 02.09. 2022, i regi av Norges Museumsforbund og Samisk Museumslag.

Deltatt på webinarer og nettbaserte kurs i digital samlingsforvaltning.

ERVERVELSER 2022:

Innkjøp:

5 flammebåndsbelter av Edel Olsen. (Til ny basisutstilling).

I gammel lavvu duk av grener innkjøpt fra Per Olov Marainen, Soppero (Til ny basisutstilling).

1 eldre grene innkjøpt fra Anne Næss, Oslo.

Gaver:

Tre kulturhistoriske gjenstander gitt til DÅG av Kirsti og Willy Ytregård, Skjervøy.

Et sakkospill, komplett med brikker, en smørkopp med lokk og et garnoppheng.

UTSTILLINGSVIRKSOMHET:

Utstillingsprosjekt:

I 2022 har vi jobbet videre med utstillingsprosjektet Dekoloniseren ja revitaliseren Sámis. Ola Røe govat 1979-2019/ Dekolonisering og revitalisering og i Sápmi. Ola Røe. Fotografier 1979-2019. Dette er et samarbeidsprosjekt med fotograf Ola Røe og kulturprodusent Jorunn Eikjok. Utstillingen skal åpne i DÁGs utstillingslokaler 06.02.2023.

Midlertidige utstillinger:

Godđin: hearvás árbi/ Veving: fargerik og mangfoldig kulturarv

Åpning: 04.02.2022 / Utstillingsperiode: 04.02 – 30.06. 2022

Utstillingen Godđin: hearvás árbi/ Veving: fargerik og mangfoldig kulturarv viste veving som en levende kulturarv i vårt område. Den synliggjorde mangfoldet innenfor tradisjonelle vevteknikker og videreføring av vevingen i våre duodjetradisjoner.

På utstillingsåpningen holdt Rut Larsen foredrag om sjøsamekvinnens tradisjonelle årshjul, der hun tok utgangspunkt i sin bestemors liv i Skardalen.

Medkurator: Ramona Salo

Foto: Ørjan Marakatt Bertelsen

Riddu utstilling 2021: Binnáš vel!

Åpning: 13.07.2021 / Utstillingsperiode: 13.07-02.09.2021

Binnáš vel! er nordsamisk og betyr bare litt mer. Utstillingen tematiserte hva blir igjen av samiske land og vann, og hva skjer med folket når regjeringen eller private selskaper ønsker å utnytte urfolks land. Utstillingen hadde med kunstnere fra Sápmi og Grønland og ble kuratert av Gry Spein.

Prosjektet var et partnerskap mellom Riddu Riđđu, Davvi álbmogiid guovddáš og Nordisk kulturfond.

Eallin Áhkkavákkis ovdal 1940. Jan Güettler govaid ja muitalusaid vuodđun / Livet i Kjerringdalen før 1940. Basert på Jan Güettlers foto og fortellinger

Åpning: 16.09.2022 / Utstillingsperiode: 02.10 - 20.11.2021

Utstillingen var en dokumentasjon av dagligliv i Kjerringdalen før 2.verdenskrig, og ble satt sammen av Jan Güettlers fotomateriale fra 1939 og hans kortfilm «Nordanfärd» fra 1936, og gjenstander fra Kjerringdalen og Márijj-Inggá sitt hus.

Tekstene i utstillingen var bearbeidede utdrag fra Güettlers manuskript «Vidden kallar», som er renskrevet og redigert av Kalle Güettler, 2022.

Åpningen foregikk ved Márijj-Inggá sitt hus, der Kalle Güettler holdt foredrag.

Arkivmateriale: Samisk Arkiv. Utstillingen ble laget i samarbeid med Tor Nilsen og Ingvild Larsen. Prosjektet ble støttet av Sámediggi/ Sametinget

Silbarahka

Åpning: 25.10.2022 / Utstillingsperiode: 02.10 - 11.11.2022

Utstillingen bestod av to silbarahka/ sølvkrager sydde av Jorunn Løkvold og Elle Reidarnieida Varsi. Sølvkragene er en del av utstillingen Ruovdnomoarsi čin̄at ja silbarahakat/ Den samiske brudens hodeplagg og sølvkrager, et prosjekt gjennomført av Duodjeinstituhtta der formålet var å rekonstruere den samiske brudens hodeplagg og silbarahka.

Denne utstillingen skal settes opp i DÁGs utstillingslokaler høst 2023.

Nord Troms museums utstilling: Så kom dem og stjal hesjestrengan våres. Fordommer og folkeminne om romani i Nord-Troms.

Åpning: 15.10.2022/ Utstillingsperiode: 15.12. 2022 – 26.01.2022

I utstillinga løftes fram folkeminnet om romani/ tater i Nord Troms, og utforsker årsakene til usynliggjøringen av reisende. Et nasjonalt minioritetsfolk med 500-års lang historie i Norge.

BESØKSTALL:

Besøkstallet for 2022 er ca. 4280.

Tallene er baserte på målere i våre utstillinger, antall deltagere i grupper og antall publikum på utstillingsåpninger og andre arrangement i museumsavdelingens lokaler.

HELÅRSVIRKSOMHET

2022

GIDÐADÁLVI / VÅRVINTER (FEB-MARS)

Samisk uke

Sámi álbmotbeaivi / Samenes nasjonaldag

Utstillingsåpning:

"Godđin: hearvás árbi / veving: fargerik og mangfoldig kulturarv"

Besøk av elever ved Olderdalen skole

Konsert: Slåtter fra Gaupedalen

Konsert: Ragnar Olsen

UIT-studenter på besøk

Etegilde

GIDÐA / VÅR (APR-MAI)

Det Samiske Nasjonalteatret - Beaivváš forestilling:

Ellos eatnu-Nullpunkt

Besøk fra Bardufoss videregående skole

GIDÐAGEASSI / VÅRSOMMER (MAI-JUN)

Seminar med samepolitisk utvalg

Konsert: Arvvas

Konsert: Torne ros

GEASSI / SOMMER (JUN-AUG)

Generalforsamling DÁG

Paaskiviikko

Besøk av sametingsråd Maja Kristine Jåma

Utstillingsåpning: *Binnáš vel!*

Forestilling: *7% samisk*

Riddu Riđđu Festivála 2022

Utdeling av Buošši-prisen

Årets buošši - Björg Fossli
Foto: Ørjan Marakatt Bertelsen

Styreleder DÁG Torjer A. Olsen, festivalleder Sandra M. West, Björg Fossli, styreleder
Riddu Riđđu Bente Ovedie Skogvang og daglig leder DÁG Svein Leiros.

Foto: Ørjan Marakatt Bertelsen

ČAKCAGEASSI / HØSTSOMMER (AUG-SEPT)

Konsert Kåfjordkoret og Alta kammerkor
Det Samiske Nasjonalteatret - Beaivváš forestilling:

Imaštalan-undre mæ på

Besøk av elever ved Skjervøy barneskole

Besøk av elever ved Nord-Troms videregående skole

Besøk av studenter ved urfolksstudiet, UIT

ČAKCA / HØST (OKT-NOV)

Kulturminnedagen, Marj Inger huset.

Utstillingsåpning:

"Livet i Kjerringdalen før 1940

basert på Jan Güetters foto og fortellinger»

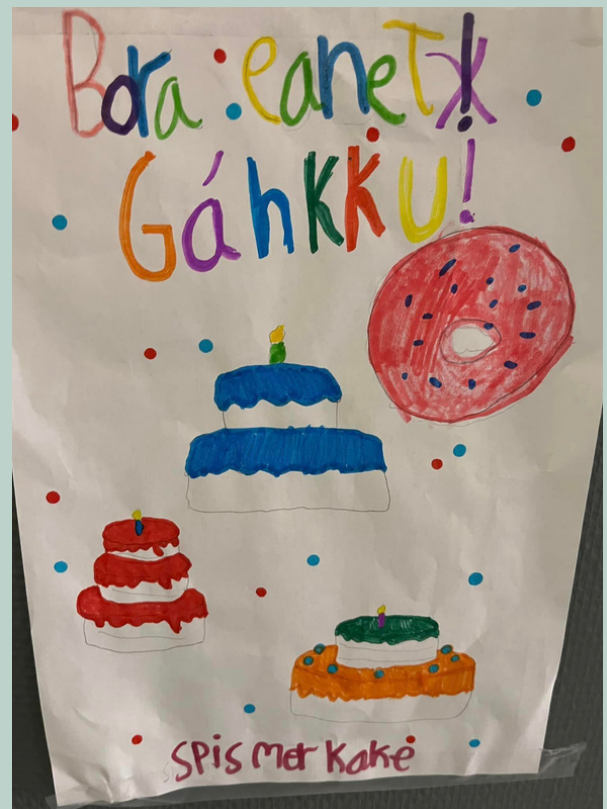
Operapub

Felles styreseminar Riddu Riddu og DÅG

Besøk av elever ved Reisa Montessoriskole

Markering av Verdensdagen for psykisk helse

Giellavahkku/samisk språuke

I anledning Giellavahkku/samisk språuke 2022 ble elever fra Manndalen skole invitert til å dekorere kafeen med samiske ord og fraser som omhandlet mat og drikke.

ČAKCADÁLVI / HØSTVINTER (NOV-DES)

Konsert: Fotefar

Det Samiske Nasjonalteatret - Beaivváš forestilling:

Muohtaabbá /snøsøsteren

Bygdas julebord

Besøk av elever Manndalen skole, filmvisning og pizza

Utstillingsåpning:

"Så kom dem og stjal hesjestrengan våres"

Folkeminne og fordommer mot romani/tater i Nord-Troms.

ROMANI/TATERE HAR 500 ÅRS HISTORIE I NORGE MED SYSTEMATISK FORFØLGELSE, DISKRIMINERING OG OVERGREP FRA MYNDIGHETENE. DE HAR REIST I BYGDENE VÅRE HELT FRAM MOT 90-TALLET. HVA VET VI EGENTLIG OM FOLKEGRUPPEN?

TEMA: ROMANI/TATERE
TORSDAG 15. DESEMBER KL. 18.00
SENTER FOR NORDLIGE FOLK

PROGRAM:

- LILLAN STØEN OG HOLGER GUSTAVSEN FRA TATERNES LANDSFORENING FORTELLER
- SANG OG MUSIKK VED ØYSTEIN FREDRIKSEN OG PETER VANG
- UTSTILLING "SÅ KOM DEM OG STJAL HESJESTRENGAN VÅRES- FOLKEMINNE OG FORDOMMER OM ROMANI/TATER I NORD-TROMS

GRATIS INNGANG
VELKOMMEN!

 Fri som fuglen
Taternes landsforening

 NORD-TROMS
MUSEUM

 DAVVI ÁLBMOIGIID GUOVDDÁŠ
SENTER FOR NORDLIGE FOLK
CENTER OF NORTHERN PEOPLES

DIVERSE MEDIEOPPSLAG OM DÅG 2022

Framtid i Nord 29.05.22

Kultur →

Senter for Nordlige folk får tildelt én million kroner: – Det blir en spennende utstilling

Sametinget setter av én million kroner i budsjettet deres for 2023 for Senter for Nordlige folk.

FOTO: SIRI BERGSET ELVESTAD

Framtid i Nord 19.09.22

Stiller ut bilder som aldri før er sett: – Alt som er på bildene er nå borte

Hvordan var livet i Manndalen før krigen? Det kan du få et lite innblikk i på fredag.

Kalle Güettler og Tor Nilsen arrangerer utstilling i Márjji-Ingáhuset på fredag.
FOTO: ARE BERGSET ELVESTAD

Framtid i Nord 22.09.22

Kultur →

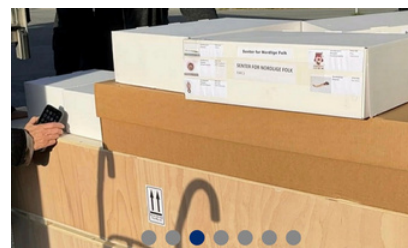
Får tilbakeført 24 gjenstander tatt fra det samiske folket

Senter for nordlige folk får tilbakeført 24 samiske gjenstander, og setter opp en utstilling rundt de.

FRA VENSTRE: Seniorrådgiver Henrik Olsen, daglig leder Svein O. Leiros og museumsleder Kjellaug Isaksen. FOTO: ARE BERGSET ELVESTAD

Sågat 13.10.22

Vi har intervjuet daglig leder ved Senter for nordlige folk, Svein Leiros, om betydningen av gjenstandene.. [LES MINDRE](#)

Se det unike spådomsbeltet fra ca. 1750

Det var et historisk øyeblikk da 24 ulike gjenstander, med stor kulturhistorisk verdi, kom hjem til det området som de en gang ble samlet inn fra.

RIDDU RIDDU 2022

Riddu Riddus helt nye pris gikk til Bjørg: – Jeg hadde ikke trodd dette

HØYT VERDSATT: Bjørg Fossling har gjennom hele livet vist stort engasjement for sjøsamisk språk og kultur i Kåfjord. Foto: Camilla Lorentsen

Framtid i Nord 07.07.22

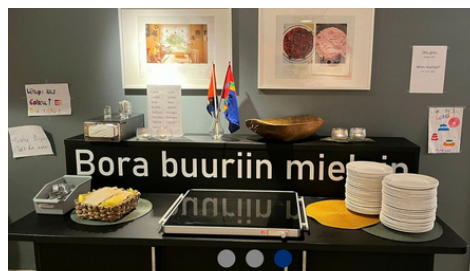
Premiere i hjembygda: – Det er vanskelig å si at man er same i stedet for samisk

Eirin Roseneng og Karoline Viktoria Garvang har urpremiere av forestillingen «7% samisk» på Senter for Nordlige folk.

Eirin Roseneng og Karoline Viktoria Garvang har skrevet og spiller selv i forestillingen «7% samisk». FOTO: 7% SAMISK

Sågat 05.11.22

Den sjøsamiske kafeen på Senter for nordlige fol

30 år med språkloven:

– Har gitt meg en trygg jobb i 23 år

Ann-Kristin Hansen imponerer i sjøsamisk kokkekunst. Og språket? – Det er tett på.

Sametingspresident Silje Karine Muotka har valgt "Sjit helvedes kåken" som en av sine tre favoritter som har stor kulturell, historisk og symbolsk betydning for det samiske folket. Artikkelen er å finne i magasinet "Åpent rom" - nr 2-2022 (Statsbygg)

UTVALGT

Født: 1975. Utdanning: Studier i jus og kulturkunnskap fra UIT Norges arktiske universitet og masteremner i organisasjon og ledelse fra Handelshøgskolen i Bodø.

Yrkesbakgrunn: Har jobbet i både universitets- og høgskolesektoren og fylkeskommunen.

Hun har vært engasjert i samepolitiske spørsmål siden ungdomstiden, og har fra 1990-tallet hatt ulike verv i samiske organisasjoner. Hun ble valgt inn i Sametinget i 2009 og gjenvalgt både i 2013, 2017 og 2021. Muotka var medlem av Sametingsrådet fra 2013 til 2021, og ble valgt til sametingspresident i 2021.

Foto: Anette Skjerve/Statsbygg

Tre favoritter

Sametingspresident Silje Karine Muotka har valgt tre favoritter som har stor kulturell, historisk og symbolsk betydning for det samiske folket.

X

TEKST MORTEN RYEN

Foto: Jara Høllan

Åpent rom 2/2022

01

Sametinget

Den prisbelønte sametingsbygningen i Karasjok/Karástjohka sto ferdig høsten 2001 og er tegnet av arkitektene Stein Halvorsen og Christian Sundby.

Jeg synes det er så ærverdig å komme inn i Sámediggi eller Sametinget. Jeg føler stolthet over bygget og all den fine kunsten. Det samiske biblioteket er lyssatt som en stjernehimmel, og det er imponerende å se inn i bygningen – spesielt under mørketiden. For våre gjester er det et høydepunkt å komme inn i plenumsalen og møte det store veggmaleriet «Luottat – Spor» av kunstner Hilde Skanche Pedersen. Både bygningen og plenumsalen er viktige og sterke symboler som viser den politiske og rettslige status som samene har.

02

Gammen på Mortensnes

Ceavccageadgi/Mortensnes i Unjárga/Nesseby er et av de rikeste kulturminneområdene i hele Sápmi. Strandvollene har spor etter bosetning gjennom 10 000 år. I forbindelse med tilrettelegging av området ble det i 1990 bygget en fellesgamme her. Fellesgammen var typisk for Varanger fram til slutten av 1800-tallet. Fellesgammen er en stor gamme som var delt inn i en boligdel og en fjæddel, og flere familier kunne bo sammen. Gammen på Mortensnes er bygd av avbarket bjørk, med yttervegg av tykk, svart torv hentet i nær-området. Det er noe bruk av moderne materialer, så dette er ikke en nøyaktig rekonstruksjon. Den formidler likevel viktig kunnskap om samisk byggeskikk.

Foto: Katarin Fell

03

Sjit helvedes kåken

Sjåbakkenhuset, eller bedre kjent som «Sjit helvedes kåken», skrev seg inn i historien med Anton Sjåbakkens berømte brev til Kåfjord byggekontor i Olderdalen i 1949. Kåfjord kommune var den sørligste kommunen som ble brent av tyskerne i 1944, og folket ble tvangs-evakuert. Etter krigen bygde fiskerbonden Anton Sjåbakken opp sin provisoriske kåk med materialer han fikk utdelt. Tre år senere krevde myndighetene at krigsofrene skulle betale for materialene. Kravene satte sinnet i kok hos folket, men Sjåbakken var den eneste som protesterte i et harmdirrende brev til myndighetene. Huset er blitt symbolet på den lille mannens kamp mot den store stat, og også på samisk opprør mot det norske. I dag er huset en turistattraksjon.

Foto: Ørjan Berntsen

Åpent rom 2/2022

4 TILBAKE TIL INNHOLD